

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 410

Konya Milletvekili Kerim Özkul ve İzmir Milletvekili Ali Aşlık ile 12 Milletvekilinin; Yeraltı Suları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt'un; Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın; Manisa Milletvekili Özgür Özel'in; Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan ve 10 Milletvekilinin Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ile Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu Raporu

(2/1170, 2/1168, 2/1169, 2/1179, 2/1180)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1170 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4
- Katılma Yazısı4
- Gerekçesi5

• 2/1168 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı7
- Gerekçesi7
- Metni8

• 2/1169 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı9
- Genel Gerekçesi9
- Madde Gerekçeleri10
- Metni11

• 2/1179 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı12
- Genel Gerekçesi12
- Madde Gerekçeleri13
- Metni14

• 2/1180 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı15
- Gerekçesi15
- Metni17

• Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu Raporu18

• Muhalefet Şerhi22

• Teklif Metni23

• Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin ...23

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16/12/1960 Tarihli ve 167 Sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve Gereğesi İlişikte Sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Kerim Özkul</i>	<i>Ali Aşlık</i>	<i>Cem Zorlu</i>
Konya	İzmir	Konya
<i>Hüseyin Şahin</i>	<i>Zeynep Armağan Uslu</i>	<i>Önder Matlı</i>
Bursa	Şanlıurfa	Bursa
<i>Salih Koca</i>	<i>Mustafa Öztürk</i>	<i>Mehmet Erdem</i>
Eskişehir	Bursa	Aydın
<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Şuay Alpay</i>	<i>Mehmet Kasım Gülpınar</i>
Manisa	Elazığ	Şanlıurfa
<i>Ertuğrul Soysal</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>	
Yozgat	Konya	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Konya Milletvekili Kerim Özkul'un 16.12.1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Kaynak Suları ile ilgili yerel 2/1170 nolu kanun teklifine imzama katılmak istiyorum.

Gereğini arz ederim.

29.01.2013

Alpaslan Kavaklıoğlu

Niğde

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1170)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Çevre Komisyonu

GEREKÇE

6111 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi ile 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine “Kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine çekilecek yeraltı suyu miktarının tespitini sağlayacak ölçüm sistemleri kurulmadan, kullanma belgesi verilemez.” hükmü eklenerek yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi takılması zorunluluğu getirilmiştir. 6111 sayılı Kanunun 127 nci maddesi ile de 167 sayılı Kanuna Geçici 3 üncü Madde eklenerek, bu Kanunun yayımlanmasından önce yeraltı suyu kullanma belgesi almış olanların Kanunda belirtilen ölçüm sistemlerini kurarak durumlarını Kanuna uygun hale getirmeleri için 2 yıllık süre tanınmıştır.

Kanunun maksadı özellikle son yıllarda yaşanan yoğun ve kontrolsüz yeraltı suyu kullanımı sonucunda oluşan seviye düşümlerini önlemek ve kuyulardan çekilen veya çekilecek yeraltı suyunun ölçülebilir durumda olmasını sağlamaktır.

Kanun değişikliği sonrası 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmi Gazete’de DSİ Yeraltı Suları Ölçüm Sistemleri Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ardından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nün 5/7/2011 tarihli 2011/11 sayılı “Yeraltısu Kullanımı” konulu genelgesi çerçevesinde, DSİ Bölge Müdürlüklerinde konu ile ilgili olarak havza ve/veya ovalarda yeraltısu potansiyeli dikkate alınarak; içme-kullanma suyu ihtiyaçları, hayvan sulama ihtiyaçları, zirai sulama suyu ihtiyaçları, sanayi maksatlı su ihtiyaçları için kullanılacak su miktarlarının tespiti çalışmaları yapılmıştır. Kanuni düzenlemeler ile uygulanacak ölçüm sistemlerinin teknik özellikleri belirlenmiş; başta İdareimiz ilgili personeli olmak üzere mahallinde toplantılar yapılarak, ilan ve duyurular vasıtasıyla bilgilendirme çalışmaları yapılmış; kaçak kuyuların kullanımının kaynağında engellenmesi maksadıyla Elektrik Piyasası Kurumu Başkanlığı ile çalışma yapılarak, Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılması sağlanmıştır.

Kanunun uygulanması için öngörülen iki yıllık zaman diliminde ilk defa kullanma belgesi alacaklara ölçüm sistemi kurmadan belge verilmemiştir.

Ancak; Sahadaki kaçak kuyuların çokluğu, her maksatla ve her miktarda çekim yapacak yeraltısu kuyularına ölçüm sistemi takılması mecburiyeti getirilmiş olması, yönetmelikte öngörülen ölçüm sistemlerinin sayı ve özellik olarak tek bir üreticiden temin etme imkânının bulunmaması, teknik alt yapılarının hazır olmaması ve piyasa şartlarında yeterli sayıda sayaç bulunmaması, ölçüm sistemlerinin bedellerinin kullanıcılar tarafından ödenecek olması ve bu bedellerin kullanıcılara yüksek gelmesi ve Kullanıcılarda suya kota getirileceği ve para alınacağına dair oluşan düşünce sebebi ile olumsuz yönde direnç gelişmesi ve buna bağlı olarak da sisteme alışma sürecinin zaman alacak olması, sebepleriyle ölçüm sistemlerinin kurulması uygulaması tam anlamıyla yapılamamıştır.

Kanunda öngörülen iki yıllık geçiş süresinin sonu olan 25/2/2013 tarihi itibarıyla, kanunun çıkarılmasındaki ana maksat olan kaçakların önlenerek kanuni zemine sokulması hususu gerçekleşmediği gibi kanuni açıdan belge almış, kanuni yükümlülüklerini ölçüm sistemi kurulması dışında, tam olarak yerine getirmiş olan belge sahiplerinin de kaçak kullanıcı durumuna düşmeleri ve yeraltısu kuyularının kapatılması müeyyidesi ile karşı karşıya kalmalarına sebep olmuştur. Kısacası Kanunun maksadı kaçak kuyuları önlemek ve bunları kanuni zemine çekmek iken gelinen noktada kaçaklar önlenemediği gibi belgeli kuyular da kaçak konumuna düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu da yeraltı suları üzerindeki idare denetiminin tamamen ortadan kalkmasına sebep olacaktır.

Bu aksaklıkların giderilmesi, mevcut ve kullanma belgesi verilmiş ve halen kanuni konumdaki yeraltı suyu kuyularının denetim altında tutulması amacıyla, “ölçüm sistemi kurulmadan kullanma belgesi verilemez.” şeklindeki temel kural muhafaza edilerek, tüm yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi takılması fikri belli şartlara bağlanmıştır.

Böylelikle, ölçüm sisteminin kurulmasını lüzumlu kılacak yeraltısuyu kuyularının kullanım maksadı, çekilecek su miktarı, havza sınırı ve diğer hususlar göz önüne alınarak DSİ tarafından teknik yönden belirlenecek miktarın altında çekim yapması öngörülen yeraltısuyu kuyularına ölçüm sistemi kurulmaması hususu DSİ Genel Müdürlüğünün teklifi ile Bakanlar Kurulu kararına bırakılmıştır.

Bu suretle, ölçüm sistemi takılması gereken kuyuların kapsamı daraltılarak genel bilanço ve yeraltısuyu rezervini etkilemeyen küçük miktarlardaki yeraltısuyu çekimleri için kullanıcıya ek bir maliyet getirmesi engellenmiş ve kanunun daha kolaylıkla uygulanması temin edilmiş olacaktır.

Kanun teklifi ile ayrıca Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce yeraltısuyu temini amacıyla kullanma belgesi almış olanlar için kullanma gayesine göre ölçüm sistemi kurma seçenekleri belirlenmiştir.

Sanayi tesislerinde kullanılan yeraltısuyu miktarının diğer maksatlara göre yüksek miktarda olması sebebi ile ilk aşamada, bu tesislerde ölçüm sistemi kurularak su çekimlerinin acilen kontrol edilmesi hedeflenmiştir.

Zirai, içme ve kullanma suyu maksatlı açılan kuyuların gerek sayıca fazlalığı, gerekse kuyu sahiplerinin muhtemel ekonomik durumları da göz önünde bulundurularak Kanunun uygulama süresi daha uzun belirlenmiştir. Ayrıca belge sahibi tarafından ölçüm sisteminin ekonomik ve benzeri sebeplerle kurulmaması halinde, bedeli belge sahibinden belirlenecek taksit sayısında tahsil edilmek suretiyle geri ödenmesi şartı ile DSİ Genel Müdürlüğü tarafından kurulması seçeneği getirilmiştir. Ölçüm sistemi bedelinin % 25 fazlası ile tahsil edilmesi, belge sahiplerini ilk bir yıl içerisinde ölçüm sistemini kurmaya teşvik etmek gayesi ile düzenlenmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yeraltı Suları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

16.01.2013

Kazım Kurt
Eskişehir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1168)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Çevre Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"Kamu hizmeti" kavramının geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir.

Toplumsal yaşamın zorunlu gereksinmelerini karşılayan hizmetler, nitelikleri gereği kamu hizmeti olarak görülmüştür. Düzenlilik ve süreklilik kamu hizmetinin önemli öğelerinden birini oluşturur. Çünkü bunun yokluğu toplum yaşamını altüst eder. Bir kamu hizmeti, ülke düzeyinde, tüm halkın gereksinmesine yanıt verebileceği gibi; belli bir yörede belli bir topluluğun gereksinmesini de karşılayabilir. Başka bir anlatımla, hizmetin ülkesel, yöresel veya toplumun bir kesimi için söz konusu olması onun kamu hizmeti olma niteliğini etkilemez.

6172 sayılı Yasada da belirtilen, "Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki su varlık ve kaynaklarından yararlanarak yapılan sulama işleriyle ilgili etkinlikler kamu hizmetidir. Çünkü bunlar, toplumun ortak gereksinmelerini karşılamaya yönelik, kamu yararı için yapılan düzenli ve sürekli etkinliklerdir." denilmekte olup, verdiğimiz kanun teklifiyle de ölçüm sistemlerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüklerince takılarak kamu hizmetinin yapılması ve tarımsal sulama amaçlı açılan kuyu sahiplerinin kanun kapsamı dışında tutularak tarıma teşvik amaçlanmıştır.

**YERALTI SULARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

Tarımsal sulama amacıyla kuyu ačan kimse hariç, bulunan suyun ancak kendi faydalı ihtiyaçlarına yetecek miktarını kullanmaya yetkilidir.

MADDE 2- 167 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin (b) fıkrasının son cümlesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

Bu kazıların yapılması ve kuyuların açılması su temini maksadını gütmemesi ve tarımsal sulama amacıyla kullanımı halinde, bunlar hakkında belge aranmamakla beraber, Devlet Su İŞleri Genel Müdürlüğünün talebi üzerine bilgi verilmesi mecburidir.

MADDE 3- 167 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

"Kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine çekilecek yeraltı suyu miktarının tespitini sağlayacak ölçüm sistemleri ilgili yerlere Devlet Su İŞleri Genel Müdürlüđünce kurulur, ölçüm sistemleri kurulmadan, kullanma belgesi verilemez. Bu ölçüm sisteminin özellikleri yönetmelikle belirlenir. Tarımsal sulama amacıyla kullanılan yeraltı sularından hiçbir isim altında para alınamaz."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yer altı kuyularına ölçüm sistemi kurulması ve çiftçiye su kotası uygulamasının ertelenmesini içeren "Yeraltı Suları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Mustafa Kalaycı

Konya

Oktay Vural

İzmir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1169)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Çevre Komisyonu

GENEL GEREKÇE

16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun Geçici 3 üncü maddesinde, yeraltı suyu temini maksadıyla kuyu, galeri, tünel ve benzerleri için kullanma belgesi almış olanların, iki yıl içerisinde ölçüm sistemini kurmaları öngörülmektedir.

İki yıllık süre 25 Ocak 2013 tarihinde sona ermektedir.

Aynı maddede, bu tarihe kadar yeraltı suyu için ölçüm sistemi kurmayanların kullanma belgelerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından iptal edilmesi ve belgeye konu yerin kapatma masrafları sahibinden alınarak kapatılması amir hükmü bulunmaktadır.

Yeraltı kuyularına ölçüm cihazları kurularak 200 ton kota uygulanmasının yürürlüğe girmesi ile birlikte ülke tarımına çok büyük zararlar verilecektir.

Bu uygulama ile buğday eken bir çiftçi ektiği alanın ancak % 40'ını, ayçiçeği ve fasulye eken % 35'ini, şekerpancarı ve mısır eken % 30'unu, yonca eken bir çiftçi de ancak % 20'sini ekebilecek, geriye kalan alanını ise nadasa bırakmak zorunda kalacaktır. Çünkü verilecek olan dekara 200 ton su ancak bu kadar alanı sulayabilecektir.

Bu uygulama çiftçiler açısından büyük mağduriyete neden olacaktır. Ölçüm cihazlarının maliyeti bile çiftçilere önemli bir mali yük getirmektedir.

Geniş arazilere sahip olan bu illerde; hububat, şekerpancarı, ayçiçeği, yemeklik dane baklagiller, mısır, sebze ve meyvecilikte önemli bir potansiyel bulunmaktadır. Bu sebeple söz konusu uygulamanın yürürlüğe girmesi ile birlikte bölge çiftçisine, tarımına ve ekonomisine telafisi mümkün olmayan büyük yaralar açılacaktır.

Bu nedenle öncelikle suyun tasarruflu kullanılması, yağış rejiminin ve yeraltı su seviyesinin artırılması ve sürdürülebilir sulu tarım için, mevcut sulama sistemlerinin modernize edilmesi, arazi toplulaştırmasının yapılması, çiftçi eliyle az su tüketen ve meyve veren ağaçların diktilmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bu itibarla yer altı kuyularına ölçüm sistemleri kurulması ve kota uygulamasına dair sürenin uzatılması teklif edilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Yer altı kuyularına ölçüm sistemleri kurulması için öngörülen ve 25 Ocak 2013 tarihinde dolacak olan iki yıllık sürenin beş yıla çıkarılması suretiyle üç yıl uzatılması ve Bakanlar Kuruluna da bu süreyi beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

KONYA MİLLETVEKİLİ MUSTAFA KALAYCI VE MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
GRUP BAŞKANVEKİLİ İZMİR MİLLETVEKİLİ OKTAY VURAL'IN TEKLİFİ (2/1169)

**YERALTI SULARI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun Geçici 3 üncü maddesinde geçen "iki yıl" ibaresi "beş yıl" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu madde kapsamındaki sürenin beş yıla kadar uzatılmasına Bakanlar Kurulu yetkilidir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yeraltı Suları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1179)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Çevre Komisyonu

GENEL GEREKÇE

25.02.2011 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10. maddesine bir ilave yapılmış ve bu değişiklik ile ülkemizdeki tüm yeraltı suyu kuyu sahiplerinin kuyulardan çektikleri su miktarlarının ölçülebilmesi için ölçüm tesisi kurma zorunluluğu getirilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin ardından Yeraltı Suyu Ölçüm Sistemleri Yönetmeliği yayınlanmış ve bu yönetmeliğe göre de bu ölçüm sistemini kurmayan kuyu sahiplerinin kuyuları kapatılması kararlaştırılmış ve kişiler 25.02.2013 tarihine kadar bu sistemi kurmakla yükümlü kılınmıştır. Ayrıca, ilgili düzenleme ile kuyu sahiplerinin kullanacakları su miktarını ön ödemeli sayaç ile kullanmaları zorunluluğu getirilmiştir. Bu uygulama ile de vatandaşların yıllık ödedikleri bedelden daha az kullanmaları halinde ise paranın iadesi ya da bir sonraki yıla devredilmesi mümkün olmamaktadır. Yine bu düzenlemeye göre, kuyularda kullanılan elektrik sayaçlarının da ön ödemeli elektrik sayacı ile değiştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Ancak hem söz konusu bu düzenlemeler nedeniyle birçok vatandaşımız mağdur olduğu, yüksek meblağlar karşılığında taktırmak zorunda oldukları kuyu suyu ölçüm cihazlarının yanı sıra ön ödemeli sayaç nedeniyle de önümüzdeki günlerde sıkıntılar yaşanacağı açıktır. Söz konusu kuyu suyu ölçüm cihazlarının, vatandaşlarımızın tarım yapması, doğru ürüne yönlendirilmesi, yer altı sulamalarının denetlenmesi ya da istatistik olarak tanımlanması amacıyla kurulması gereken cihazlar olmasına rağmen, vatandaşlarımız yapılan bu düzenleme ile ölçüm cihazlarına bedel ödemek zorunda bırakılmış, ayrıca ön ödemeli sayaç sistemi ile de bir kez daha zor durumda kalmışlardır.

Bu kanun teklifi ile birçok vatandaşımızı ilgilendiren bu düzenlemenin vatandaşlarımız lehine değişikliği, takılacak olan ölçüm cihazlarının ücret ve montajının bedelinin Devlet Su İşleri tarafından ödenmesini, çalınma, kaybolma gibi durumlar için de gerekli sigortalama işleminin yine Devlet Su İşleri tarafından yapılması öngörülmüştür. Ayrıca, 25.02.2011 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 127. maddesinde belirtilen sürenin uzatılarak, vatandaşlarımızın mağduriyetinin giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde ile 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10 uncu maddesine bir cümle eklenerek, kuyu suyu ölçüm sistemine ilişkin cihazların bedeli ve montaj ücretlerinin devlet tarafından karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 2- Bu madde ile kuyu suyu ölçüm sistemine ilişkin cihazların sigortalanması ve bu sigorta bedellerinin de devlet tarafından karşılanması amaçlanmıştır.

Madde 3- Bu madde ile 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10 uncu maddesine eklenen yeni bir fıkra ile ölçüm sistemi yeniden tanımlanmıştır. Bu fıkra ile ön yüklemeli sayaç taktırma zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır.

Madde 4- Bu madde ile 6111 sayılı Kanun 127 nci maddesi yeniden düzenlenerek, belirlenen süreler uzatılmış ve vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmıştır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

YERALTI SULARI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ölçüm cihazları, yer altı sularının bölgelerdeki kullanım istatistiklerini çıkarma, iyi tarım uygulamalarına yönlendirme, veri sağlama ve denetim amaçlı kullanılır. Bu cihazlardan herhangi bir ücret alınmaz ve ölçüm cihazlarının kurulum esnasındaki bedeli ve montaj ücreti Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından karşılanır."

MADDE 2- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kuyu ölçüm sistemine ilişkin olarak kurulması zorunlu olan cihazların, çalınma, kaybolma gibi durumlara karşı sigortalanması zorunludur ve bu sigorta bedelleri Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından karşılanır."

MADDE 3- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu kanun uygulanmasında;

Ölçüm sistemi: Çekilen ve çekilecek olan yeraltısuyu miktarını belirlemek için kullanılan mekanik su sayacı, mekanik elektrik sayacı ve benzeri ölçüm aleti takılmak suretiyle oluşturulan sistemi " ifade eder.

MADDE 4- 167 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinde yer alan "iki yıl" ibaresi "üç yıl" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yeraltı Suları Hakkında Kanun ile Kamulaştırma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Abdullah Çalışkan

Kerim Özkul

Mustafa Baloğlu

Kırşehir

Konya

Konya

İlhan Yerlikaya

Ahmet Berat Çonkar

Alpaslan Kavaklıoğlu

Konya

İstanbul

Niğde

İlyas Şeker

Mehmet Doğan Kubat

Temel Coşkun

Kocaeli

İstanbul

Yalova

Mehmet Sarı

Fikri Işık

Gaziantep

Kocaeli

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR

(2/1180)

ESAS	Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Çevre Komisyonu Adalet Komisyonu

GEREKÇE

6111 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi ile 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesine "Kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine çekilecek yeraltı suyu miktarının tespitini sağlayacak ölçüm sistemleri kurulmadan, kullanma belgesi verilemez." hükmü eklenerek yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi takılması zorunluluğu getirilmiştir. 6111 sayılı Kanunun 127 nci maddesi ile de 167 sayılı Kanuna Geçici 3 üncü Madde eklenerek, bu Kanunun yayımlanmasından önce yeraltı suyu kullanma belgesi almış olanların Kanunda belirtilen ölçüm sistemlerini kurarak durumlarını Kanuna uygun hale getirmeleri için 2 yıllık süre tanınmıştır.

Kanunun maksadı özellikle son yıllarda yaşanan yoğun ve kontrolsüz yeraltı suyu kullanımı sonucunda oluşan seviye düşümlerini önlemek ve kuyulardan çekilen veya çekilecek yeraltı suyunun ölçülebilir durumda olmasını sağlamaktır.

Kanun değişikliği sonrası 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmi Gazete'de DSİ Yeraltı Suları Ölçüm Sistemleri Yönetmeliği yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ardından Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 5/7/2011 tarihli 2011/11 sayılı "Yeraltısu Kullanimi" konulu genelgesi çerçevesinde, DSİ Bölge Müdürlüklerinde konu ile ilgili olarak havza ve/veya ovalarda yeraltısu potansiyeli dikkate alınarak; içme-kullanma suyu ihtiyaçları, hayvan sulama ihtiyaçları, zirai sulama suyu ihtiyaçları, sanayi maksatlı su ihtiyaçları için kullanılacak su miktarlarının tespiti çalışmaları yapılmıştır. Kanuni düzenlemeler ile uygulanacak ölçüm sistemlerinin teknik özellikleri belirlenmiş; başta İdaremiz ilgili personeli olmak üzere mahallinde toplantılar yapılarak, ilan ve duyurular vasıtasıyla bilgilendirme çalışmaları yapılmış; kaçak kuyuların kullanımının kaynağında engellenmesi maksadıyla Elektrik Piyasası Kurumu Başkanlığı ile çalışma yapılarak, Elektrik Piyasası Müşteri

Hizmetleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılması sağlanmıştır.

Kanunun uygulanması için öngörülen iki yıllık zaman diliminde ilk defa kullanma belgesi alacaklara ölçüm sistemi kurmadan belge verilmemiştir.

Ancak; sahadaki kaçak kuyuların çokluğu, her maksatla ve her miktarda çekim yapacak yeraltısuyu kuyularına ölçüm sistemi takılması mecburiyeti getirilmiş olması, yönetmelikte öngörülen ölçüm sistemlerinin sayı ve özellik olarak tek bir üreticiden temin etme imkânının bulunmaması, teknik alt yapılarının hazır olmaması ve piyasa şartlarında yeterli sayıda sayaç bulunmaması, ölçüm sistemlerinin bedellerinin kullanıcılar tarafından ödenecek olması ve bu bedellerin kullanıcılara yüksek gelmesi ve kullanıcılarda suya kota getirileceği ve para alınacağına dair oluşan düşünce sebebi ile olumsuz yönde direnç gelişmesi ve buna bağlı olarak da sisteme alıştırma sürecinin zaman alacak olması, sebepleriyle ölçüm sistemlerinin kurulması uygulaması tam anlamıyla yapılamamıştır.

Kanunda öngörülen iki yıllık geçiş süresinin sonu olan 25/2/2013 tarihi itibarıyla, kanunun çıkarılmasındaki ana maksat olan kaçakların önlenerek kanuni zemine sokulması hususu gerçekleşmediği gibi kanuni açıdan belge almış, kanuni yükümlülüklerini ölçüm sistemi kurulması dışında, tam olarak yerine getirmiş olan belge sahiplerinin de kaçak kullanıcı durumuna düşmeleri ve yeraltısuyu kuyularının kapatılması müeyyidesi ile karşı karşıya kalmalarına sebep olmuştur. Kısacası Kanunun maksadı kaçak kuyuları önlemek ve bunları kanuni zemine çekmek iken gelinen noktada kaçaklar önlenemediği gibi belgeli kuyular da kaçak konumuna düşme tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Bu da yeraltı suları üzerindeki idare denetiminin tamamen ortadan kalkmasına sebep olacaktır.

Bu aksaklıkların giderilmesi, mevcut ve kullanma belgesi verilmiş ve halen kanuni konumdaki yeraltı suyu kuyularının denetim altında tutulması maksadıyla, "ölçüm sistemi kurulmadan kullanma belgesi verilemez." şeklindeki temel kural muhafaza edilerek, tüm yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi kurma takılması fikri belli şartlara bağlanmıştır.

Böylelikle, ölçüm sisteminin kurulmasını lüzumlu kılacak yeraltısuyu kuyularının kullanım maksadı, çekilecek su miktarı, havza sınırı ve diğer hususlar göz önüne alınarak DSİ tarafından teknik yönden belirlenecek miktarın altında çekim yapması öngörülen yeraltısuyu kuyularına ölçüm sistemi kurulmaması hususu DSİ Genel Müdürlüğünün teklifi ile Bakanlar Kurulu kararına bırakılmıştır.

Bu suretle, ölçüm sistemi takılması gereken kuyuların kapsamı daraltılarak genel bilanço ve yeraltısuyu rezervini etkilemeyen küçük miktarlardaki yeraltısuyu çekimleri için kullanıcıya ek bir maliyet getirmesi engellenmiş ve kanunun daha kolaylıkla uygulanması temin edilmiş olacaktır.

Kanun teklifi ile ayrıca Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce yeraltısuyu temini maksadıyla kullanma belgesi almış olanlar için kullanma gayesine göre ölçüm sistemi kurma seçenekleri belirlenmiştir.

Sanayi tesislerinde kullanılan yeraltısuyu miktarının diğer maksatlara göre yüksek miktarda olması sebebi ile ilk aşamada, bu tesislerde ölçüm sistemi kurularak su çekimlerinin acilen kontrol edilmesi hedeflenmiştir.

Zirai, içme ve kullanma suyu maksatlı açılan kuyuların gerek sayıca fazlalığı, gerekse kuyu sahiplerinin muhtemel ekonomik durumları da göz önünde bulundurularak Kanunun uygulama süresi daha uzun belirlenmiştir. Ayrıca belge sahibi tarafından ölçüm sisteminin ekonomik ve benzeri sebeplerle kurulmaması halinde, bedeli belge sahibinden belirlenecek taksit sayısında tahsil edilmek suretiyle geri ödenmesi şartı ile DSİ Genel Müdürlüğü tarafından kurulması seçeneği getirilmiştir. Ölçüm sistemi bedelinin % 25 fazlası ile tahsil edilmesi, belge sahiplerini ilk bir yıl içerisinde ölçüm sistemini kurmaya teşvik etmek gayesi ile düzenlenmiştir.

Kamulaştırma Kanununda yapılan değişiklikle kamulaştırılan taşınmazın üzerinde kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir kullanıma gerek kalmaması halinde taşınmazın mal sahibine iade edilmesiyle ilgili hükmün, uygulamalarda karışıklıklara sebebiyet verdiği gerekçesiyle,

açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır.

KIRŞEHİR MİLLETVEKİLİ ABDULLAH ÇALIŞKAN VE 10 MİLLETVEKİLİNİN
TEKLİFİ (2/1180)

**YERALTI SULARI HAKKINDA KANUN İLE KAMULAŞTIRMA KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemleri kurulmadan kullanma belgesi verilemez. Ölçüm sistemlerinin kurulmasını lüzumlu kılacak yeraltı suyunun; kullanım maksadı, miktarı, havza sınırı ve diğer hususlar Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Bakanlar Kurulunca tespit edilen hususlara ilişkin uygulama usul ve esasları ile ölçüm sistemine dair hususlar yönetmelikle belirlenir. Su ölçüm sisteminin kurulmasına dair süre Bakanlar Kurulu Kararıyla uzatılabilir."

MADDE 2- 167 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunla değiştirilen 10 uncu maddenin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce yeraltı suyu temini amacıyla kuyu, galeri, tünel ve benzerleri için kullanma belgesi almış olanlardan;

a) Sanayi amaçlı kullanılan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içinde belge sahibince kurulur. Süresi içerisinde ölçüm sistemini kurmayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır.

b) Zirai, içme ve kullanma suyu amaçlı açılan ve ölçüm sistemi kurma zorunluluğu dahilinde bulunan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içerisinde belge sahibince kurulur. Ölçüm sistemini kuramayanların bu süre içerisinde talep etmesi halinde ölçüm sistemleri, bedeli yüzde yirmibeş fazlası ile ilgililerinden tahsil edilmek üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içerisinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulur veya kurdurulur. Bu şartlara uymayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır."

MADDE 3- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Kamulaştırılan taşınmaz malda, kamulaştırma amacına uygun bir işlem veya tesisat yapılmasından sonra bu hüküm uygulanmaz."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonu

1/2/2013

Esas No: 2/1170, 2/1168, 2/1169, 2/1179, 2/1180

Karar No: 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 18/1/2013 tarihinde sunularak 25/1/2013 tarihinde havale edilen, 2/1168 esas numaralı “Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt'un; Yeraltı Suları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” ile 2/1169 esas numaralı “Konya Milletvekili Mustafa Kalaycı ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Oktay Vural'ın Yeraltı Suları Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”; 25/1/2013 tarihinde sunularak 29/1/2013 tarihinde havale edilen 2/1179 esas numaralı “Manisa Milletvekili Özgür Özel'in Yeraltı Suları Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi”; 25/1/2013 tarihinde sunularak aynı tarihte havale edilen 2/1170 esas numaralı “Konya Milletvekili Kerim Özkul ve İzmir Milletvekili Ali Aşlık ile 12 Milletvekilinin; Yeraltı Suları Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ile 29/1/2013 tarihinde sunularak aynı tarihte havale edilen 2/1180 esas numaralı “Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan ve 10 milletvekilinin; Yeraltı Suları Hakkında Kanun ile Kamulaştırma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Çevre komisyonlarına, 2/1180 esas numaralı Kanun Teklifi tali olarak ayrıca Adalet Komisyonuna havale edilmiş olup, Komisyonumuzun 31/1/2013 tarihinde yapılan 11 inci toplantısında gündeme alınarak; teklif sahiplerinden Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL ile Orman ve Su İşleri Bakanı Sn. Veysel EROĞLU, Gıda Tarım ve Hayvancılık, Adalet, Maliye, Çevre ve Şehircilik bakanlıkları ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ), Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2/1168 esas numaralı Kanun Teklifi ile, yeraltı sularını tarımsal amaçlı kullananların yeraltı suyu kullanım miktarı sınırlamasının dışında bırakılması ve DSİ'den alınacak arama belgesinden muaf tutulması öngörülmektedir. Ayrıca bulunan yeraltı suyunun miktarının tespiti için gerekli ölçüm sistemlerinin DSİ tarafından kurulması ve tarımsal amaçla yapılan aramalardan hiçbir adla ücret alınmaması amaçlanmaktadır.

2/1169 esas numaralı Kanun Teklifi ile, yeraltı kuyularına ölçüm sistemleri kurulması ve kota uygulanmasına ilişkin iki yıllık sürenin beş yıla çıkarılması ve Bakanlar Kuruluna bu süreyi beş yıla kadar uzatma yetkisi verilmesi öngörülmektedir.

2/1170 ve 2/1180 esas numaralı teklifler ile, tüm yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi takılması fikri belli şartlara bağlanmış, yeraltı suyu kuyularının kullanım maksadı, çekilecek su miktarı, havza sınırı ve diğer hususlar göz önüne alınarak DSİ tarafından teknik yönden belirlenecek miktarın altında çekim yapması öngörülen yeraltı suyu kuyularına ölçüm sistemi kurulmaması hususu DSİ Genel Müdürlüğü'nün teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararına bırakılmıştır. 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce yeraltı suyu temini maksadıyla kullanma belgesi almış olanlar için sinai ve zirai kullanıma göre

ölçüm sistemi kurma seçenekleri belirlenmiştir. 2/1180 esas numaralı Teklifte ayrıca 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda değişiklik yapılmak suretiyle, kamulaştırılan taşınmazın üzerinde kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir kullanıma gerek kalmaması halinde taşınmazın mal sahibine iadesi ile ilgili hükmün açıklığa kavuşturulması amaçlanmaktadır.

2/1179 esas numaralı Teklif ile de, kuyu suyu ölçüm sistemine ilişkin cihazların bedelinin, kurulum ücretlerinin ve sigorta ücretlerinin DSİ Genel Müdürlüğü tarafından karşılanması, bu sistemlerin sigortalanmasının zorunlu hale getirilmesi, ölçüm sistemi kavramının yeniden tanımlanması ve bahse konu ölçüm sistemlerinin kurulması için öngörülen sürenin üç yıla çıkarılması öngörülmektedir.

2/1170 esas numaralı Kanun Teklifinde imza sahibi ve Komisyon üyesi olarak İzmir Milletvekili Ali AŞLİK yaptığı konuşmasında özetle; 13/2/2011 tarihli ve 6111 sayılı Kanun ile 2011 yılında 167 sayılı Kanunda yapılan değişiklik ile tüm yer altı suları için sayaç takma zorunluluğu getirildiğini ve bunun için tanınan iki yıllık sürenin 25/2/2013 tarihinde dolacağını, ancak süreç içerisinde uygulamada sıkıntılar ortaya çıktığını ve sürecin tamamlanmadığını, bu sıkıntıları bertaraf etmek için söz konusu teklifi getirdiklerini, yeraltı suları için sayaç takma zorunluluğunun esnetilerek hangi ölçek ve özelliklerdeki kuyulara sayaç takılmasının belirlenmesinde Bakanlar Kurulunun yetkili olacağını, takılması zorunlu sayaçlar için bir yıllık süre uzatımına gidildiğini ve bu süreyi uzatma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verildiğini, sınaî ve zirai kullanıma göre ölçüm sistemi kurma konusunda ayrıma gidilerek, zirai, içme ve kullanma suyu amaçlı kullanıcılardan sayaç taktıramayanlara bedeli DSİ tarafından karşılanmak ve % 25 fazlası ile ilgililerinden tahsil edilmek üzere DSİ tarafından kurulabileceğini ya da kurdurulabileceğini ifade etmiştir.

2/1179 esas numaralı Kanun Teklifinin ilk imza sahibi olarak Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL yaptığı konuşmasında özetle; yeraltı suyu kullanımının mutlaka denetim altında olması gerektiği, ama çiftçinin sorununun da çözülmesinin gerektiğini ve bu nedenle teklifini verdiğini, ölçüm cihazlarının, kullanım istatistikleri çıkarma, iyi tarım uygulamalarına yönlendirme, veri elde etme ve denetim amaçlı olması gerektiğini, iktidar partisinin bu teklifteki önerilerinin 6111 sayılı Kanun görüşmelerinde zaten Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yapılmış olduğunu, sayaç takma zorunluluğunun tespitinde DSİ'ye esnek bir alan bırakılmasının doğru olmadığını ve bilimsel kriterler koymanın gerekli olduğunu, sayaçların, bedeli DSİ tarafından karşılanmak üzere sigorta yapılması gerektiğini, sayacın niteliği konusunda DSİ'ye esneklik tanımının yerinde olacağını ifade etmiştir.

Gündeme alınan 2/1168, 2/1169, 2/1170, 2/1179 ve 2/1180 esas numaralı kanun teklifleri birbirleriyle ilgisi nedeniyle İçtüzüğü'nün 35 inci maddesi gereğince birleştirilmiş ve görüşmelerde 2/1170 esas numaralı Kanun Teklifi metninin esas alınması kabul edilmiştir.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Hükümet adına Orman ve Su İşleri Bakanı Sn. Veysel EROĞLU tarafından yapılan açıklamalarda özetle; Türkiye'nin su zengini bir ülke olmadığı ve suyu çok iyi yönetmenin zorunlu olduğu, yeraltı sularında da kontrolsüz su çekimi ve yanlış sulama sonucunda su seviyesinin düştüğünü, açık sistemle sulama yerine damlama sulama yapılması gerektiğini, yeraltı suları konusunda sorunları çözmek için yeraltı suyundan sulanan alanlardaki sulama şebekelerinin modernize edildiğini ve barajlar inşa edilerek başka havzalardan su temin edildiğini, havza bazında teşvik sistemi çalışmaları yapılarak az su ihtiyacı olan ürün yetiştirenlere daha fazla teşvik uygulanacağını, iki yıl önce yeraltı suyu kuyularına sayaç takma zorunluluğunun getirildiğini ancak bugün itibarıyla kullanıcıların %5'inin sayaç taktırdığını, yeraltı suyu veri tabanı

hazırladığını ve takip sistemi kurulduğunu, su fazlalığı olan birçok havzada sayaç takılmasının gerekli olmadığını anlaşıldığını, yürütülmekte olan bin günde bin gölet projesi sonucunda birçok kuyunun boşa çıkacağını, sayaç taktırma konusunda getirilen seçenekler sayesinde sayaç bedellerinin düşeceğini, sanayi sektöründe yer altı suyunun daha kontrolsüz şekilde kullanıldığını ve sanayici ile çiftçinin aynı kefeye konulmadığını ifade etmiştir.

Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından ifade edilen görüşlerde ise kısaca;

- Kanun teklifinin hem iktidar hem de muhalefet tarafından makul görüldüğü, çünkü suyun ve kontrolünün önemli olduğu, bilinçsiz sulama neticesinde ciddi oranda su kaybı olduğu ve su seviyelerinin düştüğü,

- Yeraltı suyu kullanımında ruhsatsız kuyu oranının yüksek olduğu, sadece ruhsatlı kuyulara sayaç takılarak bu sıkıntının çözülemeyeceği,

- Sayaçlara ön yüklemeye yapılması durumunda bazı sıkıntılar yaşanabileceği, su ihtiyacının bölgelere ve zamana, bitki türü ve iklime göre farklı olabileceğinin göz önünde bulundurulmasının gerekli olduğu,

- Hangi kuyularda hangi tip ölçü cihazı kullanılacağı konusunda da bir belirsizlik olduğu,

- Sayaç takma zorunluluğu konusunda yapılacak süre uzatımının bir yıl yerine üç yıl olarak yapılmasının yerinde olacağı,

- Sanayi sektöründe kullanılan yeraltı sularının mutlaka kontrol altına alınmasının gerektiği artırılarak sulamada kullanılabilirliğinin araştırılması gerektiği,

- Sayaçların tek elden DSİ tarafından temin edilmesinin daha avantajlı olabileceği, hususları dile getirilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Görüşmelerde 1/1170 esas numaralı Kanun Teklifi metninin;

- Başlığı, metne eklenen yeni 3 üncü madde doğrultusunda Kamulaştırma Kanununda yapılan değişiklik nedeniyle redaksiyon çerçevesinde düzeltilerek,

- 1 inci maddesi aynen,

- 2 nci maddesi aynen,

- Kamulaştırılan bir taşınmaz üzerinde kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir kullanıma gerek kalmaması ya da çeşitli sebeplerle kullanılamaması halinde taşınmazın malın sahibine iade edilmesiyle ilgili hükmün kötüye kullanılmasını engellemek ve karışıklıkları önlemek amacıyla, Kamulaştırma Kanununun 22 nci maddesine bir cümle ekleyen 2/1180 esas numaralı Kanun Teklifinin 3 üncü maddesinin teklife yeni 3 üncü madde olarak eklenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 3 üncü maddesi yapılan teselsül nedeniyle 4 üncü madde olarak aynen,

- Yürütmeye ilişkin 4 üncü maddesi yapılan teselsül nedeniyle 5 inci madde olarak aynen,

kabul edilmiştir.

Teklifin tümü, redaksiyon yetkisi Komisyonumuza verilmek üzere kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>İbrahim Yiğit</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Mehmet Erdem</i>
İstanbul	Adıyaman	Aydın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Tülay Babuşçu</i>	<i>Seyfettin Yılmaz</i>	<i>Osman Kaptan</i>
Balıkesir	Adana	Antalya
		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Hüseyin Samani</i>	<i>Ramazan Kerim Özkan</i>	<i>İlhan Demiröz</i>
Antalya	Burdur	Bursa
	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bazı maddelere muhalifim, muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Önder Matlı</i>	<i>Bedrettin Yıldırım</i>	<i>Adem Tatlı</i>
Bursa	Bursa	Giresun
Üye	Üye	Üye
<i>Adnan Şefik Çirkin</i>	<i>Ali Aşlık</i>	<i>İlhan Yerlikaya</i>
Hatay	İzmir	Konya
	Üye	Üye
	<i>Vahap Seçer</i>	<i>Seyit Eyyüpoğlu</i>
	Mersin	Şanlıurfa
	(Muhalefet ediyorum)	

KARŞI OY YAZISI

1- Görüşülmekte olan 2/1169 – 2/1179 ve 2/1180 esas numaralı kanun tekliflerinin TBMM İhtüzüğünün 35 Maddesi uyarınca; birbirleriyle ilgili ve komisyona havale edilen kanun tasarı ve teklifleri birleştirilerek görüşülebilir. Ancak birleştirilen 2942 sayılı kamulaştırma Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen cümle ile hiçbir fiziki, hukuki bağlantı yoktur.

- Ayrıca sözü edilen birleştirilen teklifler TBMM İhtüzük 36 ve 52 maddelerine aykırı bir şekilde komisyona havale edilen işlerin görüşülmesi için 48 saat sonra başlanabilir. İhtüzük hükümleri bu açıdan ihlal edilmiştir.

2- Kamulaştırma kanunu 22. Maddesinin birinci fıkrasına eklenmesine yönelik teklifin getiriliş nedeni ve amacı izah edilmemiştir. Bu teklif ile Mülkiyet hakkını ihlal edebilecek ihtimalleri gündeme getirebileceği, uygulamada hissedilecektir. Bu teklif ile Devlet uzun vadeli planlama ve yerindelik ilkelerinden uzaklaşarak günlük ve kısa vadeli bir planlama ile keyfiliği ön plana çıkararak vatandaşın taşınması geçici bir amaçla kamulaştırıldıktan sonra; değersiz bir tesis kurulduktan 1 yıl sonra, yeni plan ve imar değişikliği ile tesisin ihtiyaç kalmadığı gerekçesi ile taşınmaz 3. kişilere rant getirmesi amacı ile satılabilecek, bu sebeple mülkiyet hakkının ihlali gündeme gelecektir. Burada kötü niyetli belediyelere yol açmış oluruz. Mevcut olan düzenleme ile idarenin keyfi davranmasını, vatandaşın açacağı yeni müdahale veya kal davası, tazminat davaları nedeniyle kurumları daha tedbirli, temkinli davranmaya sevk ettirirken, teklif ile bu temkinli davranışı kaldırmakta, keyfiliğin ve sorumsuzluğun önünü açmaktadır. Bundan dolayı muhalifiz.

Ayrıca; elbette “su zengini” olmayan Türkiye yeraltı sularının denetim altına alınmasına yönelik her girişim kıymetli ve önemlidir. Bu anlamda, suyun çok iyi yönetilmesi gerekmekte ve yer altı sularını hesapsız kullanımının önüne geçilmesi gelecek kuşaklarımıza bırakacağımız bir miras olacaktır.

Ancak, geçimini tarımdan sağlayan vatandaşlarımız için kabul edilen teklif ile getirilen düzenlemenin sorunlar yaratacağı çok açıktır.

Yüksek meblağlar karşılığında taktırmak zorunda oldukları kuyu suyu ölçüm cihazları ile ön yüklemeli sayaç nedeniyle sorun yaşayan üreticiler için, kuyu suyu ölçüm sistemine ilişkin cihazların bedeli ve montaj ücretlerinin devlet tarafından karşılanması yerinde bir uygulama olacak, üreticilerimizi rahatlatacaktır. Keza, çiftçilerimizin kendi çabalarıyla sondaj kuyularından çıkarmış olduğu suyu israf etmesi zaten söz konusu değildir. Çünkü enerji maliyetleri malum olduğu üzere zaten çok yüksektir.

Ayrıca, sondaj ruhsatında belirlenen sulanan arazi miktarına göre su sayısına sulama yüklemesi yapılacağından kullanılan suyun yetersiz gelmesi gibi bir durumla da karşı karşıya kalınması söz konusu olabilecektir. Zira, yetiştirilen bitkilerin su ihtiyaçları değişen parametrelere göre, yıllara, ekilen ürünün gelişim aşamasına göre değişmektedir.

Ayrıca; çiftçilerimizin çoğu sondajı olan komşuların enerji ve diğer masraflarını ödemek şartı ile bir nevi ortaklık şeklinde sulama ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu çerçevede, diğer masraflarını ödemek şartıyla taktırılması zorunlu hale getirilen sayaç konusunda bir nevi ortaklık yapan vatandaşlarımız mağdur olabilecektir. Bu nedenle, birçok vatandaşımızı ilgilendiren bu düzenlemenin vatandaşlarımız lehine değiştirilmesi, takılacak olan ölçüm cihazlarının ücret ve montajının bedelinin DSİ tarafından ödenmesi, çalınma, kaybolma gibi durumlar için de gerekli sigortalama işleminin yapılması yerinde olacaktır.

Bütün bunlara ilave olarak sulama tesislerinden faydalanan çiftçilerimiz zaten Sulama Birliklerince belirlenen ücret tarifesi doğrultusunda bir bedeli ödemektedirler. Teklif ile getirilen düzenleme çerçevesinde ruhsatsız kuyular için daha etkin bir denetimin yapılması da zorunluluk halini almıştır.

Yukarıda özetlenen gerekçelerle, düzenlemeye muhalefet ediyoruz.

<i>Vahap Seçer</i>	<i>Ramazan Kerim Özkan</i>
Mersin	Burdur
<i>Osman Kaptan</i>	<i>İlhan Demiröz</i>
Antalya	Bursa

Türkiye Büyük Millet Meclisi (S. Sayısı: 410)

KONYA MİLLETVEKİLİ KERİM ÖZKUL
VE İZMİR MİLLETVEKİLİ ALİ AŞLIK İLE
12 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**YERALTI SULARI HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemleri kurulmadan kullanma belgesi verilemez. Ölçüm sistemlerinin kurulmasını lüzumlu kılacak yeraltı suyunun; kullanım maksadı, miktarı, havza sınırı ve diğer hususlar Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Bakanlar Kurulunca tespit edilen hususlara ilişkin uygulama usul ve esasları ile ölçüm sistemine dair hususlar yönetmelikle belirlenir. Su ölçüm sisteminin kurulmasına dair süre Bakanlar Kurulu Kararıyla uzatılabilir"

MADDE 2- 167 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunla değiştirilen 10 uncu maddenin ikinci fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce yeraltı suyu temini amacıyla kuyu, galeri, tünel ve benzerleri için kullanma belgesi almış olanlardan;

a) Sanayi amaçlı kullanılan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içinde belge sahibince kurulur. Süresi içerisinde ölçüm sistemini kurmayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır.

b) Zirai, içme ve kullanma suyu amaçlı açılan ve ölçüm sistemi kurma zorunluluğu dahilinde bulunan kuyu, galeri, tünel ve benzerlerine ölçüm sistemi, bir yıl içerisinde belge sahibince kurulur. Ölçüm sistemini kuramayanların bu süre içerisinde talep etmesi

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**YERALTI SULARI HAKKINDA KANUN
İLE KAMULAŞTIRMA KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Konya Milletvekili Kerim Özkul ve İzmir Milletvekili Ali Aşık ile 12 Milletvekilinin Teklifi)

halinde ölçüm sistemleri, bedeli yüzde yirmibeş fazlası ile ilgililerinden tahsil edilmek üzere, bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren üç yıl içerisinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulur veya kurdurulur. Bu şartlara uymayanların belgeleri iptal edilerek kuyuları kapatılır ve kapatma masrafları sahibinden alınır."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 3- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 22 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Kamulaştırılan taşınmaz malda, kamulaştırma amacına uygun bir işlem veya tesisat yapılmasından sonra bu hüküm uygulanmaz."

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

